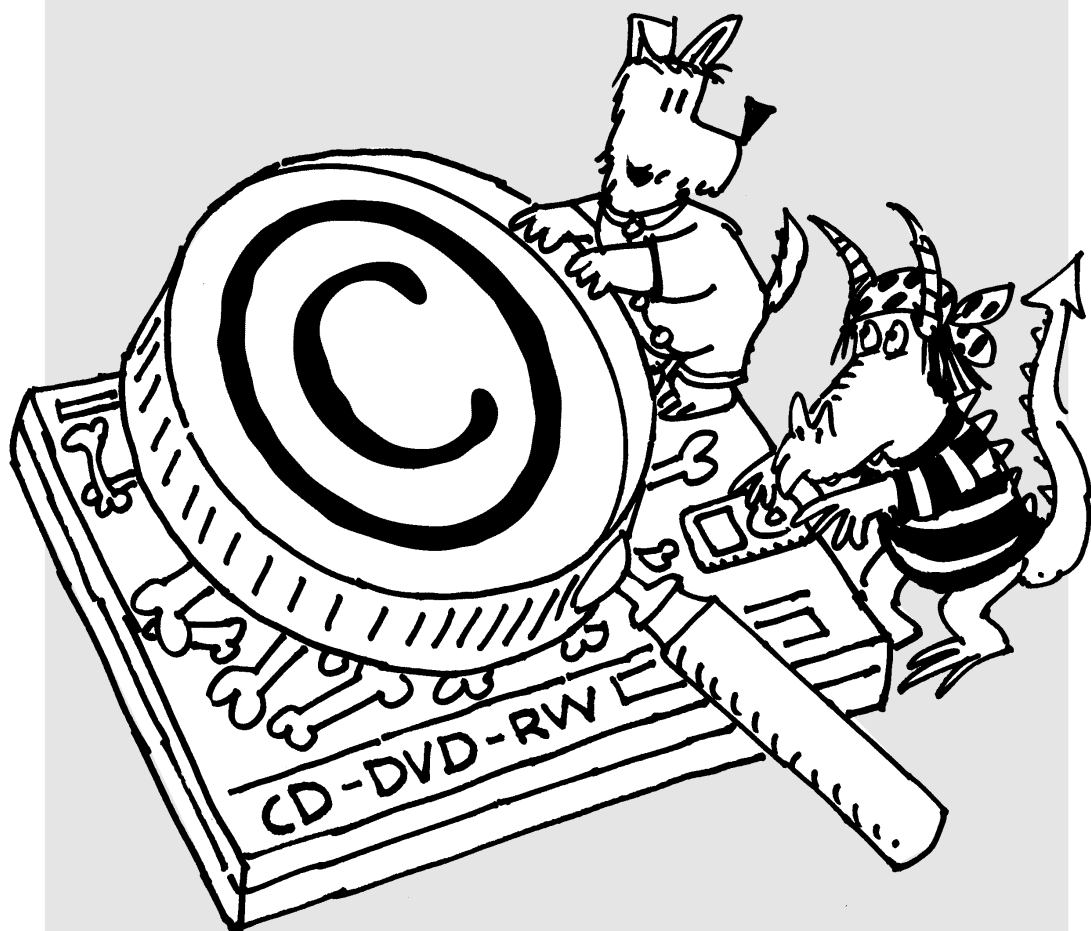

Älä luule, ota selvää!

Tekijä © _____

Elämä ilman kulttuuria on tylsää

1 Yhdistä tekijä ja teos.

laulaja

kirjailija

kuvittaja

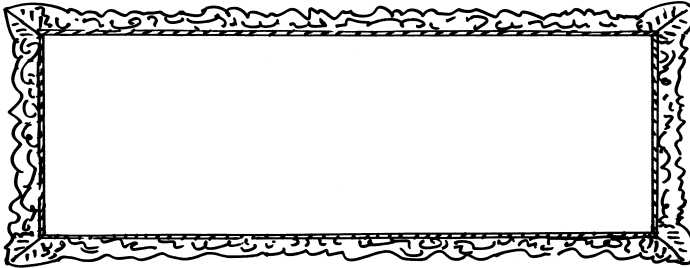
ohjaaja

säveltäjä

2 Kirjoita omin sanoin kehykseen mikä teos on.

3 Täydennä ajatuskarttaan millaisesta kulttuurista pidät.

Minä
ja kulttuuri

Lue kotona
kappaleet
Isä on noiduttu ja
Äiti vaarassa

Aidot tuotteet ovat siistimpiä kuin väärennetyt ja piraatit

1 Keskustele parin kanssa, mitä aitoja asioita tekstissä on Siirin mielestä.

2 Keksi annetuista kirjaimista sinulle aitoja asioita.

A _____
I _____
T _____
O _____

A _____
S _____
I _____
A _____

3 Järjestä kirjaimet uudelleen.

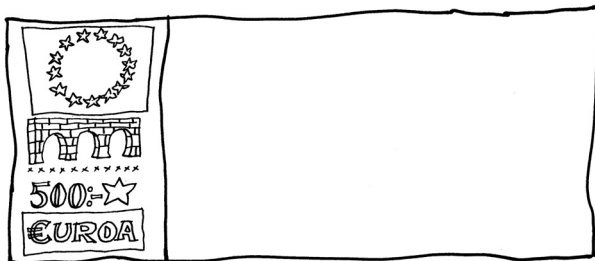
Pera E. Kunnilä _____

Ari Patti _____

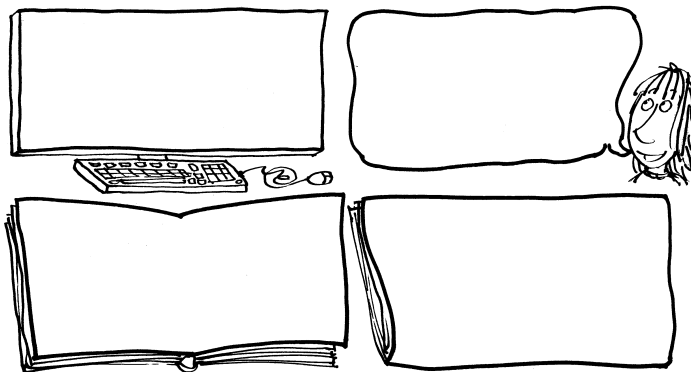

Oikeudenmukaisuus ja reiluus

- 1 Mihin palkkaa tarvitaan? Kirjoita vastaus seteliin.

- 2 Siiri halusi tietää, miten asiat oikeasti ovat ja haki tietoa jos minkälaisiin kysymyksiin. Merkitse kuviin, mitä tietoja voit saada selville tietokoneen, lehden, kirjan tai henkilön avulla.

- 3 Millaiseen kysymykseen sinä haluat saada vastauksen?

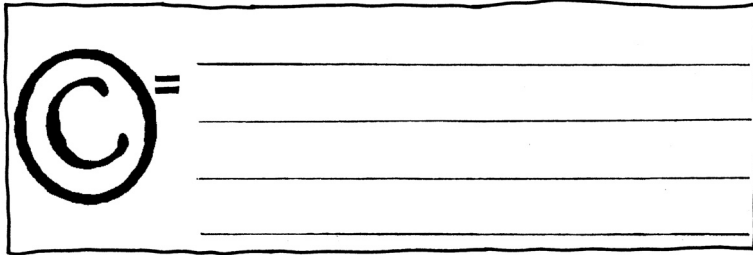

Juntunen - Savolainen: Suomen
lasten lakikirja (Lasten keskus Oy, 2007)

www.antipiracy.fi
www.kopiraitti.fi
www.tekijanoikeus.fi

Toisen työn arvostaminen

- 1 Kirjoita omin sanoin, mitä merkki tarkoittaa.

- 2 Etsi eri kirjoista tekijöiden "tassun jälkiä" eli tekijänoikeusmerkkejä.

Kirjan nimi: _____

©: _____

Kirjan nimi: _____

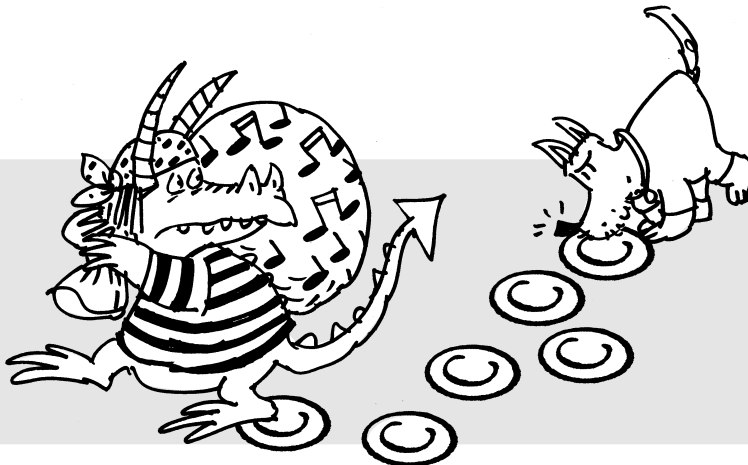
©: _____

Kirjan nimi: _____

©: _____

Kirjan nimi: _____

©: _____

Toisen työn arvostaminen

Kuuntele luokan kanssa yhdessä musiikkikappale.

Ennen kuuntelua täydennä kuvaan teoksen tiedot.

Kuuntelun jälkeen piirrä ja kirjoita musiikin herättämiä ajatuksia.

Ajatuksia...

Sanoja...

Teos: _____

Kappale: _____

Säveltäjä: _____

Esittäjä: _____

Kuvia...

Luuletko vai otatko selvää?

Tutki ryhmässä väitteitä, mitä saa tehdä ja mitä ei. Keskustele ryhmäsi kanssa jokaisesta kohdasta. Käytä apuna sivua 7. Merkitse rastilla mielestäsi oikea vaihtoehto.

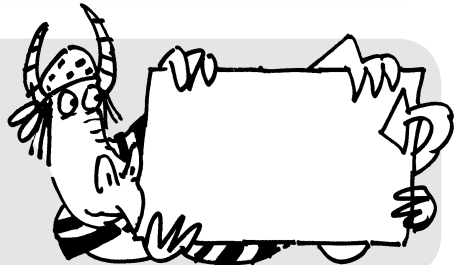
	T jep, näin asia on	E ei pidä paikkaansa	? ei aavis- tustakaan
1. Saan kopioida kirjasta joitakin osia.			
2. Saan myydä vanhat sarjakuvalehdet kirpputorilla.			
3. Lomamatkalta voin tuoda Suomeen piraatti-dvd:n omaan käyttööni.			
4. Voin kopioida kirjastosta lainaamani kirjan kokonaan.			
5. Voin kirjoittaa omin sanoin tietoja esitelmäni toisen teoksesta.			
6. Kaverini saa kopioida minulle oman tietokonepelinsä.			
7. Voin laittaa ystäväni kuvia nettiin, jos he ovat antaneet minulle kuvansa.			
8. Saan murtaa dvd-elokuvassa olevan kopiosuojauksen ja kopioida elokuvan omaan käyttööni.			
9. Voin katsoa vuokraamani videon/dvd:n yhdessä parin kaverini kanssa.			
10. Voin kopioida alkuperäiseltä cd-levyltä musiikkia omaan mp3-soittimeen.			
11. Kun 50 vuotta on kulunut tekijän kuolemasta, voin vapaasti käyttää kaikkia teoksia.			
12. Minulla on tekijänoikeus kuvaamataidon tunteilla tekemiini töihin.			
13. Saan ottaa mallia toisten ideoista ja työtavoista.			
14. Periaatteessa on yhtä väärin hankkia levystä piraattikopio internetin kautta kuin varastaa se kaupasta.			
15. Luvatta jaossa olevia elokuvia ja tv-sarjoja saa imuroida netistä omaan käyttöön, kunhan huolehtii, ettei itse jaa niitä eteenpäin.			

Tarkista lopuksi, montako kohtaa osait ratkaista oikein. Väittämien oikeat ratkaisut löydät sivulta 10. Laske vielä pistemääräsi.

oikea vastaus = 1 piste

väärä vastaus = -1 piste

? = 0 pistettä

Esimerkkejä siitä, mikä on luvallista ja mikä ei

Saat ilman lupaa

- levittää tietoa toisen teoksesta omin sanoin esimerkiksi internetissä, kouluaineessa tai vaikkapa lehdessä.
- valmistaa omaan käyttöösi muutaman kappaleen kopioita muista teoksista kuin tietokoneohjelmista ja -peleistä. Ehtona on, että valmistat kopiot laillisesta lähteestä (kopioitava teoskappale/teos on laillisesti valmistettu tai välitetty yleisölle).
- valmistaa ostamastasi aidosta cd-levystä kopion myös kaverillesi, kunhan varmistat sen, ettei valmistamiesi kopioiden yhteismäärä koskaan ylitä muutamaa kappaletta.
- myydä aitoja alkuperäisiä teoksia vaikkapa kirpputorilla.
- lainata ja käyttää toisten ideoita.
- kopioida esimerkiksi kirjastosta lainaamasi cd-levyn mp3-soittimeesi.
- tallentaa tv:ssä näytettäviä elokuvia ja ohjelmia vaikkapa tallentavalle digiboksille.
- tuoda kaikkialta maailmasta omaan käyttöösi laillisesti valmistettuja cd-levyjä, elokuvia ja sarjakuvalehtiä ja myydä niitä muun muassa kirpputorilla.
- poistaa tai kiertää cd-levystä tai dvd-tallenteesta katselun tai kuuntelun estävän tehokkaan teknisen suojauksen teoksen katselemista tai kuuntelemista varten. Tällöin et saa valmistaa tallenteesta kopiota.
- sitaattioikeuden perusteella ottaa omaan teokseesi pienen palan toisen teosta, esimerkiksi tekstipätkän kirjasta. Tällöin sinun täytyy kertoa, kenen teosta siteeraat.
- vapaasti käyttää ja kopioida teosta, kun suoja-aika on kulunut umpeen. Tekijän osalta suoja-aika on 70 vuotta tekijän kuolinvuodesta. Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien suoja-aika on 70 vuotta esityksen tallennuksesta tai tallenteen julkaisusta. Teoskynnyksen alle jäävän niin sanotun tavallisen valokuvan suoja-aika on 50 vuotta.
- katsoa vuokraamasi dvd-elokuvan muutaman kaverisi kanssa.

Et saa ilman lupaa

- jakaa netissä toisten tekijänoikeudella suojattua aineistoa.
- julkaista toisten valokuvia, tekstejä tai musiikkia internetissä.
- painattaa esimerkiksi postikortteja ostamastasi taulusta, siitä pitää sopia erikseen tekijän kanssa.
- näyttää elokuvia, esimerkiksi vuokraamaasi dvd-elokuvaa, julkisesti.

Kiellettyä on

- imuroida omaankaan käyttöön internetissä luvatta jaossa olevia tekijänoikeudella suojattuja tiedostoja, kuten musiikkia tai tv-sarjoja.
- kiertää teoksen suojana olevaa tehokasta kopiosuojausta valmistaksesi teoksesta kopioita.
- myydä piraattitallenteita tai tuoda yhtäkään piraattitallennetta maahan edes omaan käyttöön.
- valmistaa yksityisiä kopioita tietokonepeleistä ja -ohjelmista. Niistä saat valmistaa ainoastaan varmuuskopiot.

Sarjakuva

Tee sarjakuva opettajan antamaan sarjakuvaruudukkoon. Käytä ainakin yhtä annetuista puhekuplista.

Sarjakuvan ideointia varten

Sopimus

Sopimus

_____ antaa työnsä painettavaksi
nimi

_____ .
kenelle

Teosta saa myydä _____

_____ hyväksi.

Teoksen käyttäminen muuhun tarkoitukseen ei ole sallittua.

_____ .
päiväys

_____ .
allekirjoitus

_____ .
allekirjoitus

1. T
2. T
3. E
4. T
5. T
6. E
7. E
8. E
9. T
10. T
11. E
12. T
13. T
14. T
15. E

Tekijät: Luokanopettajat Nina Viitanen ja Henna Ylihärstilä

Kuvitus: Kuvittaja Jukka Lemmetty

Taitto: Antero Airos